Embarrassing Someone in Public

מלבין פני חבירו ברבים

It was right before graduation, and all the guys were sitting together, eating and reminiscing. Just before they left, Shmulie played a practical joke on Chaim, and really embarrassed him. In fact, Chaim was so embarrassed that his face turned white. Shmulie felt a little bad, but shrugged it off. Everyone went on their way and that was that.

Fast forward ten years, and all those friends lived in different places across the country. Everyone was doing their own thing. Shmulie was in Norfolk, Virginia, working as a rebbi in a day school. Chaim was in Detroit, Michigan, doing business, and the rest were scattered around here or there.

For the last couple of years, Shmulie's life seemed to be turning upside down. Everything was going wrong! He hurt his back really badly, unable to work for an indefinite amount of time. His family barely had enough money to survive. To make things even worse, one of his children came down with a terrible illness (*rch"l*), and the family could not pay for the medical treatment. Their house was falling apart, their cars were falling apart, and their whole life seemed to be crumbling. Not only that, but his wife – who worked as an accountant for a firm – was framed by a colleague for stealing millions of dollars. They were now in legal battles to top everything off, with not a penny to their name. Too many things at once!

Shmulie realized that there must be something going on behind the scenes that was causing all this. He called a big Rav to ask advice what to do. The Rav asked Shmulie if there was anyone who was upset at him for anything. If so, he should find out who it is, and ask them for forgiveness.

Shmulie right away flashed back to ten years before, and realized why this was happening. He had never asked forgiveness for embarrassing Chaim! He searched desperately to find Chaim, and finally got Chaim's number from an old acquaintance. Shmulie rehashed the old story, told Chaim about all the things going on in his life, and asked him for forgiveness. Chaim told Shmulie how very embarrassed he had felt that day, and how it bothered him for months afterwards. Chaim said he would forgive Shmulie, but on one condition: He must gather all the people who were there when he embarrassed him, and ask for forgiveness in front of them. Shmulie coulnd't believe it! He told Chaim he'd call him back, and meanwhile, he immediately called the Rav he was talking to earlier. Shmulie asked the Rav if he really needs to go to such lengths to ask for forgiveness.

Sources

[1] Gemara Bava Metziah 58b-59a

[2] Gemara Sotah 10b

[3] Tosfos, ibid. ("Noach")

[4] Shaarei Teshuva: Gate 3, 139-141

[5] Chashukei Chemed: Yoma 85b

הא מה אני מקיים לא תונו באונאת דברים. דכל היכא דליכא למימרא דרשעין ולא מוקמינן בגלוי יתירי: **אם** הוא בן גרים בו'. היינו זו אף זו דלפילו מעשה מכותיו אין לו להזכיר: **הלא** יראתך כסלתך. פירוש לשון בטחון כמו שמתי זהב כסלי (מיוב לא) וכמו משכר יקוט כסלו וגו' (שם ח) כלומר היה לך ליראת מהקב"ה וזה היה בטחונך ותוס דרכיך היו תקותך וכר גם מי הוא נקי ואבד שם היית נקי ואבד שם היית ט מי הוא נקי לא היית מוכד וסוף פרק הנחנקין (סנהדרין ד' פט:) יש לפרש כמו כן לשון בטחון ולא לשון סכלות דל"ל (פ) לאברהם הלא ירמתך כסלתך כלומר מה שאתה ירא מהקב"ה היה לך להיות בטחונך והכי אתה מפסיד כדבר שאתה שוחט נגך:

זה בגופו וזה בממונו. והא דאמרי' פרק הגוזל בתרא (ב"ק ד' קיט.) הגוזל לחבירו שוה פרוטה כמלוי גזל נשמתו היינו משום דפעמים דעצ כנד ואין לו במה לקנות אבל יש כרבה בני מחסא שאינם מקריב כל כך: **דאזיל** סומקא ואתי חיורא. שהדמים מתקפין בתכילה לפי חוץ מג' שיורדין ואין עולין. אין לפרש דאין עולין לעולם להפ אמרינן בסמוך הכא על אחת מיס יש לו מלך לעולם הכא אלא ה"פ כל היורדין עולין מיד ואין חור של גיהנם שולט בהן כלאמרינן בפרק עושין פסין (עירובין ד' יט.) ק"ו ממזבח הזהב ובפרק בתרא דחגיגה (ד' כו.) עגיל ק"ו מסלמנדרא חוץ מג' דאין עולין מיד אבל יש אחת נדונין לעולם (ב) המלבין פני חבירו ברבים דאמר בסמוך אין לו חלק לעולם הבא ויש שעולין לאחר י"ב חדש כגון הבא על אחת מיס דאמרי' בגיהנם י"ב חדש מי רשעי ישראל בגיהנם י"ב חדש מי נמי מלבין נמי נהי דאין לו חלק לעולם הבא אחת מיס נדונין יותר מי"ב חדש אלא לאחר י"ב חדש לא מיין ולא נדונין ובדויס בלא טובא ובלא רעב וגיפא דאמרי' לא תצא מיניס ופפיקורקיס שאותם נדונין לדורי דורות כדאמר בפ"ק דר"ה (ד' י.) ובפ ד"ה כי) דגיהנם בלא והא אינם כליס ומיהו תימה דלא תצא פושעי ישראל בגופה דגהנם קרקפתא דלא מגח תפילין דאמרינן בר"ה (שם) שיורדין ונדונין בה י"ב חדש ואח"כ גופן ונשמתן נשרפת ונעשים אפר תחת כפות רגליהם של צדיקים וכלאה דלא רלה למנות אותם שנעשים בבריית' דלא היה משמיענו שום חדוש והא דתניא מלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים א"ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חיורא אמר ליה אביי לרב דימי במערבא במאי זהירי א"ל באחוורי אפי **דאמר רבי חנינא הכל יורדין לגיהנם חוץ משלשה הכל ס"ד אלא אימא כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש** והמלבין פני חבירו ברבים והמכנה שם רע לחבירו מכנה היינו מלבין [א]אע"ג דדש ביה בשמיה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן איפכא מסתברא אמר ליה איסמיה אמר ליה לא הכי קאמר קדשים שחייב באחריותן חייב דאיתרבו מבה' וכחש ושאינו חייב באחריותן פטור דאמעיט מבעמיתו וכחש: רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה מרגלית ובהמה אין להם אונאה: תניא רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה אין לה אונאה לפי שאין קץ לדמיה בהמה ומרגלית אין להם אונאה מפני שאדם רוצה לזווגן אמרו לו והלא הכל אדם רוצה לזווגן ורבי יהודה הני חשיבי ליה והני לא חשיבי ליה ועד כמה אמר אמימר עד כדי דמיהם תניא ר' יהודה בן בתירא אומר אף המוכר סום וסייף וחטיטום במלחמה אין להם אונאה מפני שיש בהן חיי נפש: **מתני'** [א]כשם שאונאה במקח וממכר כך אונאה בדברים [ב]לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח אם היה בעל תשובה [ג]יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם הוא בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך שנאמר [ד]וגר לא תונה ולא תלחצנו: **גמ'** ת"ר [ה]לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הכתוב מדבר אתה אומר באונאת דברים או אינו אלא באונאת ממון כשהוא אומר [ו]וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים אל יאמר לו זכור מעשה אבותיך [ז]אם היה גר ובא ללמוד תורה אל יאמר לו פה שאכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה [ח]אם היו יסורין באין עליו [ט]אם היו חלאים באין עליו או שהיה מקבר את בניו אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו לאיוב [י]הלא יראתך כסלתך תקותך ותום דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד [יא]אם היו חמרים מבקשין תבואה ממנו לא יאמר להם לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה ויודע בו שלא מכר מעולם ר"י אומר אף לא יתלה עיניו על המקח [יב]בשעה שאין לו דמים שהרי [יג]הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי [יד]גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו [ב]ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך ור' אלעזר אומר [יז]זה בגופו וזה בממונו רבי שמואל בר נחמני אמר [יח]זה ניתן להישבון וזה לא ניתן להישבון תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק [יט]כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים א"ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חיורא אמר ליה אביי לרב דימי במערבא במאי זהירי א"ל **באחוורי אפי דאמר רבי חנינא הכל יורדין לגיהנם חוץ משלשה הכל ס"ד אלא אימא כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש** [יב]והמלבין פני חבירו ברבים [יג]והמכנה שם רע לחבירו מכנה היינו מלבין [יד]אע"ג דדש ביה בשמיה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן

גוה

איפכא מסתברא אמר ליה איסמיה אמר ליה לא הכי קאמר קדשים שחייב באחריותן חייב דאיתרבו מבה' וכחש ושאינו חייב באחריותן פטור דאמעיט מבעמיתו וכחש: רבי יהודה אומר אף המוכר ספר תורה אין לה אונאה לפי שאין קץ לדמיה בהמה ומרגלית אין להם אונאה מפני שאדם רוצה לזווגן אמרו לו והלא הכל אדם רוצה לזווגן ורבי יהודה הני חשיבי ליה והני לא חשיבי ליה ועד כמה אמר אמימר עד כדי דמיהם תניא ר' יהודה בן בתירא אומר אף המוכר סום וסייף וחטיטום במלחמה אין להם אונאה מפני שיש בהן חיי נפש: **מתני'** [א]כשם שאונאה במקח וממכר כך אונאה בדברים [ב]לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח אם היה בעל תשובה [ג]יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים לא יאמר לו זכור מעשה אבותיך שנאמר [ד]וגר לא תונה ולא תלחצנו: **גמ'** ת"ר [ה]לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הכתוב מדבר אתה אומר באונאת דברים או אינו אלא באונאת ממון כשהוא אומר [ו]וכי תמכרו ממכר לעמיתך או קנה מיד עמיתך הרי אונאת ממון אמור הא מה אני מקיים לא תונו איש את עמיתו באונאת דברים הא כיצד אם היה בעל תשובה אל יאמר לו זכור מעשיך הראשונים אם היה בן גרים אל יאמר לו זכור מעשה אבותיך [ז]אם היה גר ובא ללמוד תורה אל יאמר לו פה שאכל נבילות וטריפות שקצים ורמשים בא ללמוד תורה שנאמרה מפי הגבורה [ח]אם היו יסורין באין עליו [ט]אם היו חלאים באין עליו או שהיה מקבר את בניו אל יאמר לו כדרך שאמרו לו חביריו לאיוב [י]הלא יראתך כסלתך תקותך ותום דרכיך זכר נא מי הוא נקי אבד [יא]אם היו חמרים מבקשין תבואה ממנו לא יאמר להם לכו אצל פלוני שהוא מוכר תבואה ויודע בו שלא מכר מעולם ר"י אומר אף לא יתלה עיניו על המקח [יב]בשעה שאין לו דמים שהרי [יג]הדבר מסור ללב וכל דבר המסור ללב נאמר בו ויראת מאלהיך א"ר יוחנן משום ר"ש בן יוחאי [יד]גדול אונאת דברים מאונאת ממון שזה נאמר בו [ב]ויראת מאלהיך וזה לא נאמר בו ויראת מאלהיך ור' אלעזר אומר [יז]זה בגופו וזה בממונו רבי שמואל בר נחמני אמר [יח]זה ניתן להישבון וזה לא ניתן להישבון תני תנא קמיה דרב נחמן בר יצחק [יט]כל המלבין פני חבירו ברבים כאילו שופך דמים א"ל שפיר קא אמרת דחזינא ליה דאזיל סומקא ואתי חיורא אמר ליה אביי לרב דימי במערבא במאי זהירי א"ל **באחוורי אפי דאמר רבי חנינא הכל יורדין לגיהנם חוץ משלשה הכל ס"ד אלא אימא כל היורדין לגיהנם עולים חוץ משלשה שיורדין ואין עולין ואלו הן הבא על אשת איש** והמלבין פני חבירו ברבים [יג]והמכנה שם רע לחבירו מכנה היינו מלבין [יד]אע"ג דדש ביה בשמיה אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן

גוה

מיפכא מסתברא. כל הדברים נרמין הפך דשמיעו חייב בחבריתן דה' ניעהו טפי מעמיב בחבריתן ואם בחת למייעו בשל גבוה ולפוטרו בשל הדיוט כן היה לו לומר קדשים שחייב בחבריתן פטור שתני קורח בהן בעמיתו וכחש שתני חייב בחבריתן שתני קורח בהן בה' וכחש ועוד להדיוט הוה ליה לחיובי טפי להפ שומרי הקדשות פטורין מן הטבועה ומכל הבא על ידה: **מיסמייב**. לפיר מצוה זו מגיסמי: **הכי קאמר כו'**. שתי שתני קורח בהן בה' וכחש לפ אתי מעמע בה' וכחש ולא בעמיתו ולחיוביה משום שהן של הקדש אלא הכי קאמר קדשים שחייב בחבריתן חייב קרבן שבועה לפי שהן של עמיתו ואם בחת לפוטרו לפי שהן של הקדש להכי אתא בה' וכחש לרבויינהו אף אם יש בהן לד גבוה: **ומאין חייב בחבריתן פטור**. לפי שתני קורח בהן למעטן בעמיתו וכחש והכא ליכא עמיתו ומיעטיע מבעמיתו וכחש: **לזווגן**. מי שיש לו שור יפה להכיסה מחזר על אחר שבמותו לגמדו עמו בשול שהמגמיד שור מלא עם הכניא מקלקל את הכניא וכן מרגלית נאה (עם מביתה) למלאות עם מביתה בזהב מן הימידים: **מאיזי ליה**. ואביע לו זיווגן: **ועד כמה**. לפ הוי מוקמה: **כדי דמיהם**. כפלייס: **מטיעוס**. מגן: **במלחמה**. בתוך המלחמה: **שהרי דבר המסור ללב**. ולפיכך נאמר בו וירלת מאלהיך. הלי שהרי ליתן טעם למה נאמר בו ירלה נקט ליה והכי קאמר שהרי כל הדברים הללו אין בטוחין ורעתן מקורה להכיר אלא ללבו של אדם הוא יודע אם לעקל אם לעקלקלות ויכול הוא לומר לא עשיתי כי אם לטובה היתי סבור שיש לך תשובה למכור או הייתי חפץ לקנות מקח זה: **וכל דבר המסור ללב**. של אדם נאמר בו הוי ירא מן היולע מחשבות אם לטובה אם לרעה: **כלל ס"ד**. וכי כלל יורדין: ס"ג **כל היורדין לגיהנם עולין: דדש ביה**. כגון הורגל בכך שמכניס לאותו כן ואין פניו מתלבנות ומכל מקום זה להכלימו מתכוין:

ובגלעי

קעה א מיי' פי"ד מהל' מכירה הל' יג סמג לאוין קעח טוש"ע ח"מ סי' רכח סעיף ה:

קעו ב מיי' שם הל' יג טוש"ע שם סעי' ד:

ג [מיי' שם ופ"ז מהל' תשובה הל' ח טוש"ע שם]:

קעז ד מיי' פי"ד מהל' מכירה הל' יג סמג שם:

קעח ה ו מיי' שם [וה"ל ד] סמג שם טוש"ע שם:

קעט ז ח ט מיי' שם הל' יט טוש"ע שם סעיף ג:

קפ י כ מיי' פ"ו מהל' דיעות הל' ח ופ"ג מהלכות תשובה הל' יד [טוש"ע ח"מ סימן תכ סעיף לט]:

קפא ל מ מיי' שם טוש"ע ח"מ סי' רכח סעיף ה:

א) [ומ"ש כ"ג], ב) [ספסיס קיב: ע"ש], ג) [קדושין לב:], ד) פי' לא מכיר ניה.

תורה אור השלם

1 וְגֵר לֹא תוֹנֶה וְלֹא תִלְחָצֶנּוּ כִּי גֵרִים הֱיִיתֶם בְּאֶרֶץ מִצְרָיִם:
שמות כב כ

2 וְלֹא תוֹנוּ אִישׁ אֶת עֲמִיתוֹ וְיָרֵאתָ מֵאֱלֹהֶיךָ כִּי אֲנִי יְיָ אֱלֹהֵיכֶם:
ויקרא כה יז

3 וְכִי תִמְכְּרוּ מִמְכָּר לַעֲמִיתֶךָ אוֹ קָנֹה מִיַּד עֲמִיתֶךָ אַל תּוֹנוּ אִישׁ אֶת אָחִיו:
ויקרא כה יד

4 הֲלֹא יִרְאָתְךָ כִּסְלָתֶךָ תִּקְוָתֶךָ וְתֹם דְּרָכֶיךָ: זְכָר נָא מִי הוּא נָקִי אָבָד וְאֵיפֹה יְשָׁרִים נִכְחָדוּ:
איוב ד ו ז

הגהות הב"ח

(א) תום' ד"ה הלא וכו' דל"ל שטן לאברהם הלא: (ב) ד"ה מון וכו' נדונין לעולם כגון המלבין: (ג) בא"ד בדתנן משי"ם שים נידו:

מוסף רש"י

אף לא יתלה עינו על המקח בשעה שאין לו דמים. לקנות המקח ומצא מפסידו חנם שלא יקנהו לאחר מאחר שאתה מחפץ בו (פסחים קיב:).

ונגלעי. נסכיל משמי זו שמתמלה מטמתי בה כמו (בראשית ג) ויבן את הצלע: **שמחו וגאספו קרעו ולא דמו.** סם קרעוני לא מצאו דס: **כ)דדרש רבא.** דטוכה מעשה של דוד וכת שבע משלמס ופקר משמ מיס היל שהיועה למלחמה בית דוד גבו כריתות כוחב לגאמו על מנת שאם יחות שהמא מגורשה מעכשיו ולא תיזקב ליבס וכל חומס יהיס גניס מיהו בקונטרס לגו דוקא נקבו יבס אלא שאם התנגן ועוד קשה לר"ת דאמר במסכת שבת (ד' נו. ושם ד"ה גבו) כל המומר דוד מטח אינו אלא טועה אמאי והא מזל מוריס מן המלחמה אמ"ש ומיהו יש לומר שהיו מתנין שלא יהא מלחמה אלא בשעה שיוצאין מלכים למלחמה דף ה' ע"ב) ומיהו יש לומר שאני התם שהיו יודעין שהיה מלחמת מצוה ועוד דלא מיחזי כפר מי שאמחו (גיטין דף עג. ושם: ד"ה אמר) מה היל בשחתן היינו דוקא שיהא מלחמת מצוה כרי שיהא מותר לבעלה לבא עליה ולא יחשוב שבא עליה מפני שיצרו מתגבר ואינה מגורשת ואפילו לרבי יוסי אסור דוד דאינה מגורשת ודלי ור"ת דאסור בלא אמר מעכשיו דמוקי לה בגמרא בשומר יבם שאני בעולם דלמא בשעה אחת שהיא קודם מיתה ובמלחמת [בית] דוד היו בותבים גט מיד שלא יהא שומר יבם ומתני' דמי שאחזו (שם) נמי מוכח דאמר מהיום אתה מגורשת א

Gemara Bava Metziah 58b-59a [1]

Rabbi Chaninah says: Everyone besides for 3 people go down to purgatory.

The Gemara asks in wonderment: Do you actually think everyone goes to purgatory?!

The Gemara explains itself by saying that everyone who goes down to purgatory eventually comes back up (is freed) except for 3 individuals. Those 3 are: (1) one who has intercourse with a married woman; (2) one who whitens his friend's face (from embarrassment) in public; and (3) someone who gives a bad nickname to his friend.

The Gemara asks: Giving a bad nickname to a friend is the same thing as embarrassment (so why is it counted as a separate category by itself? Shouldn't it be included in the second category about embarrassment)?

The Gemara answers (that giving a nickname is talking about) even if the person gets used to the nickname and doesn't care anymore. (As long as the nickname is meant to be derogatory, it's still a problem).

Rabbah the son of Bar Chana says in the name of Rav Yochanon: It's better for a person to have intercourse with a woman who is married doubtfully (i.e. it's unclear if she's legally married or not) than to embarrass a person in public. Where do we know this from? We know this from the way Rava explains the passage which states *"and when I'm broken* (see Rashi for a different explanation to the part of the passage) *you gather and rejoice…, they rip me but no blood flows out."* King David says in front of G-d: "Master of the universe, it's revealed and known to you that if they would rip my flesh, my blood would not drip to the ground, and not only that, but at the time I was dealing with answering questions about the laws of *nega'im* and *ohalos*, they would say to me (in a condescending way), "Hey, David, what's the law about someone who has intercourse with a woman who is in a marriage of doubt (referring to King David and Batsheva when she was in a marriage of doubt)?" I would answer back, that person's punishment is death by strangulation, and he has a portion in the World to Come. But someone who embarrasses another in public has no portion in the World to Come."

המקנא פרק ראשון סוטה

נוח לו לאדם שיפיל את עצמו לתוך כבשן האש. כדאמר כפ' הזהב (ב"מ דף פה:): כל היודעין לגיהנם עולין חוץ מלבלבי ומי שייחו המלבין פני חבירו ברבים ואומר נמי (סה נג.) נוח לו לאדם שיכנעל בפרק חצת חיט ומלבין פני חבירו ברבים מנגן מדוד וגרמה המי דלת מקיז ליה (פסחים דף כה.) נהדי ג' עבירות אחין עומדים בפני פקוח נפש עבודת כוכבים וגילוי עריות ומפיכות דמים משום דעבירת הלבנת פנים חמיה מפורשת בתורה ולא נקט אלא עבירות המפורסמות:

יצאת בת קול ואמרה ממני יצאו בכושים. בגלגי מקבת מכות (דף כג.): מפיק דהכי גמירי לה: **דקרב** רישא לגבי גופיה. תימה רבי מאיר דאמר בחלק (סנהדרין דף קג.): מבשלום אין לו חלק לעולם הבא ג"כ מקרא ליה דקרב ריעיה לגבי גופיה ולא מקרא ליה דמייתי לעלמא דאתי מכל מקום מקקים מצבעה מדורי דגיהנם ואם כן אמאי לא מקרא ליה נהדי דמי ומחזיה דאמר (שם קג.) לא מיין ולא מידוין

ו"ל דלא מקרא ליה לעלמא דאתי. ולי קשיא הא דאמרו בחלק (סנהדרין דף קד.) גרף מזבי בחלא אלא לא מזבי גרף דאמרינן ואין מידי מגיל אין מבריסם מגיל את ישמעאל ולא ימלך את עשו אבל הכי מגיל את האב כגון ישמיהו שלא נתו את תמון ו"ל משום דלמבשלום נטל את שלו בעולם הזה שנהנה במיתה משונה הועילה לו מפלת אביו דומיא דיהויקים דאמר התם שהיה כתוב על גלגלתו ואת ועוד אחרת ונפרע ממנו לאחר מיתה לא מנו אותו ועוד מבשלום לא עבד עבודת כוכבים ג"ע מני דגרף לא מזבי דאמר אבא לא מזבי גרף אין מוציאין מלמעותו עם רשעים בלא תפלה אבל תפלה מועלת ודוד התפלל על מבשלום: ולעולם

אלא ויקריא מלמד שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה בפה כל עובר ושב ביצד לאחר שאכלו ושתו עמדו לברכו אמר להם וכי משלי אכלתם משל אלהי עולם אכלתם הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם ויראה יהודה ויחשבה לזונה כי כסתה פניה משום דכסתה פניה חשבה לזונה א"ר אלעזר שכסתה פניה בבית חמיה דא"ר שמואל בר נחמני א"ר יונתן כל כלה שהיא צנועה בבית חמיה זוכה ויוצאין ממנה מלכים ונביאים מנלן מתמר נביאים דכתיב [2]חזון ישעיהו בן אמוץ מלכים מדוד [3]ואמר רבי לוי דבר זה מסורת בידינו מאבותינו אמוץ ואמציה אחים הוו [4]היא מוצאת היא מיתוצאת מיבעי ליה א"ר אלעזר לאחר שנמצאו סימניה בא סמאל וריחקן בא גבריאל וקירבן היינו דכתיב [5]למנצח על יונת אלם רחוקים מדוד א"ר יוחנן משעה שנתרחקו סימניה נעשית כיונה אילמת לדוד מכתם שיצא ממנה דוד שהיה מך ותם לכל דבר אחר מכתם שהיתה מכתו תמה שנולד כשהוא מהול דבר אחר מכתם בשם שבקטנותו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו ללמוד תורה כך בגדולתו (ג) [6]**והיא שלחה אל חמיה לאמר לאיש אשר אלה לו אנכי הרה ותימא ליה מימר** [7]**אמר רב זוטרא בר טוביה אמר רב ואמרי לה אמר רב חנא בר ביזנא אמר רבי שמעון חסידא ואמרי לה אמר רבי יוחנן משום ר' שמעון בן יוחי נוח לו לאדם שיפיל עצמו לתוך כבשן האש** [8]**ואל ילבין פני חבירו ברבים מנלן מתמר** [9]הכר נא א"ר חמא ברבי חנינא בהכר בישר לאביו [10]בהכר בישרוהו בהכר בישרוהו [11]הכר נא הכתנת בנך היא בהכר בישרוהו הכר נא למי נא (ז)אין נא אלא לשון בקשה אמרה ליה בבקשה ממך הכר פני בוראך ואל תעלים עיניך ממני [12]ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני היינו [13]דאמר רב חנין בר ביזנא א"ר שמעון חסידא [14]יוסף שקדש ש"ש בסתר זכה והוסיפו לו אות אחת משמו של הקב"ה דכתיב [15]עדות ביהוסף שמו (ט) יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא זכה ונקרא כולו על שמו של הקב"ה כיון שהודה ואמר צדקה ממני יצתה בת קול ואמרה אתה הצלת תמר ושני בניה מן האור חייך שאני מציל בזכותך ג' מבניך מן האור מאן נינהו חנניה מישאל ועזריה צדקה ממני מנא ידע יצתה בת קול ואמרה ממני יצאו כבושים ולא יסף עוד לדעתה אמר שמואל סבא חמוה דרב שמואל בר אמי משמיה דרב שמואל בר אמי כיון שידעה שוב (ח)לא פסק ממנה כתיב הכא [16]ולא יסף עוד לדעתה וכתיב התם [17]קול גדול ולא יסף: אבשלום נתגאה בשערו וכו': ת"ר אבשלום בשעורו מרד שנאמר [18]ובאבשלום לא היה איש יפה וגו' ובגלחו את ראשו (וגו') והיה מקץ ימים לימים אשר יגלח כי כבד עליו וגלחו ושקל את שער ראשו מאתים שקלים באבן המלך תנא אבן שאנשי מטבריא ואנשי ציפורי שוקלים בה לפיכך נתלה בשערו שנאמר [19]ויקרא אבשלום לפני עבדי דוד ואבשלום רוכב על הפרד וביא הפרד תחת שובך האלה הגדולה (ד) ויאחז ראשו באלה ויותן בין השמים ובין הארץ והפרד אשר תחתיו עבר [שקל ספסירא בעא למיפסקיה] תנא דבי רבי ישמעאל באותה שעה (ה) נבקע שאול מתחתיו [20]וירגז המלך ויעל על עליית השער ויבך וכה אמר בלכתו בני אבשלום בני בני [אבשלום] מי יתן מותי אני תחתיך אבשלום בני בני והמלך לאט את פניו ויזעק המלך קול גדול בני אבשלום אבשלום בני בני הני תמניא (ו) בני למה שבעה דאספקיה משבעה מדורי גיהנם ואידך איכא דאמרי דקריב רישיה לגבי גופיה ואיכא דאמרי דאיתיה לעלמא דאתי [21]ואבשלום לקח ויצב לו בחייו מאי לקח (ו)אמר ריש לקיש שלקח מקח רע לעצמו את מצבת אשר בעמק המלך וגו' א"ר חנינא בר פפא בעצה עמוקה של עולם של עולם ויקרים. למד לבריות לקרות שם בשם ה' על עולם: **כילד לאחר שלמה** ושמו. מלמד היו עומדין לנברכו לאחריהם יהוה אומר להם וכי מלמד מלמדתם: **שכסתה פניה בבית חמיה**: ולא רמה לומר כל הימים שגדלה בביתו לפיכך לא הכיר בה[ו]: **אמון**. מיבעי ליה ומאמיה מזרע מלך יהודה לחיים הוו ומאמיה מזרע דוד היה ואמון לחיי נביא היה. מלמד שנביאים נפיק מינה: **היא מיסוגלתא**. הוי מסגא נפיק מינה: **היא מיסוגלתא**. היא מוגלת מסגא לזון מלילתא: **סימניה**. מומחו ופתילים ומטה. שמא מלמד שהוא אב על מלוס וביקשן כדי שתסרוף ולא יפלו דוד ממנה[ז]: המכה את מלוס בניו מלחמה[ח]: **יוסף אלסא רמוקים**. על עסקי הרמקה שנעשו סימניה רמוקים: **לדוד מכסף**. לשותפו (ט) שהיתה רואיה ועומדת ללמד ממנה דוד: **שהוא מך**. עניו: **ופס**. תמים בדרכיו: **מכאו תמה**. מקום מילה שהוא רחוי למכה היה תם ושלם שלא הוגרה למקרוי: **ד"א כשם שנקטנותו**. קודם שמלך: **כך בגדולתו**. למחר שמלך. ולזמן מכתם שהיתה תמה מכתו מתחלתו ועד סופו לא נמצא בו מקטן עגומתנותו ולא נמצית: **ויהי שלמה וגו' לימי מאד אלה לו**. ולא שלמה לו לשמר ממך מי הרה והלו סימניו: **ולא ילבין כו'**. לף זו גוף היה לה ליעקב ולא תלבין פניו לפיכך שלמה לו שם שיהיה ויגלה הוא עלמו את הדבר יגלה ושם לשו מסרה ולא מגלה היא את הדבר: **בהכר כישר אל מביו**. דבר שנשמעה בו ובהכר בשרוהו: **מגן ידע**. שממנו היה מעובדת שמא לף מחריש נשו עליה: **וימחר**. נח קול שמחה: **בכושים**. דבריש עלומים שנגזרו מלפני שילמה מזו מלכים ומי אפשר לנשת מלת מיהודה דכתיב (בראשית מט) גור אריה יהודה. בכושים דבני שתר גזירת המלך כמו נהדי בכבי דקודשא בריך הוא למה לך בגרכות (דף י.) גבי מזקיה: **ליון שידעה**. שילע בה שהיו לוקחת ולקח ושמם שמים מתכוונה: **מקץ ימים לימים**. משנה לשנה שמזיר עולם היה ומגלח (ט) לחת לי"ב חודש: **דקריב רישיה לגבי גופיה**. שהיה לשמו מוסלן רחוק מגופו ולקירבו: **שלקח מקח רע לעלמו**. והכי קאמר קרא ואבשלום לקח לו את (ח) המלכה הזאת בחייו ויצב לו את מצבת אשר בעמק המלך: **עלה עמוקה**. על הקב"ה שהוא מלך עולם שגזר על דוד כן בעמעשה בת שבע: (ו)**הנני** מקים

כדלקמן (שם. ע"ש בגמ'). זכה ונקרא כולו. שם בן תרנגא כולו (שם). קול גדול ולא יסף. לף פסק. קול שכינה מינו פוסק (סנהדרין יז.)

תורה אור השלם

1. וַיִּרְאֶה יְהוּדָה וַיַּחְשְׁבֶהָ לְזוֹנָה כִּי כִסְּתָה פָּנֶיהָ:
בראשית לח טו

2. חֲזוֹן יְשַׁעְיָהוּ בֶן אָמוֹץ אֲשֶׁר חָזָה עַל יְהוּדָה וִירוּשָׁלִָם בִּימֵי עֻזִּיָּהוּ יוֹתָם אָחָז יְחִזְקִיָּהוּ מַלְכֵי יְהוּדָה:
ישעיהו א א

3. הוּא מוֹצָאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל חָמִיהָ לֵאמֹר לְאִישׁ אֲשֶׁר אֵלֶּה לּוֹ אָנֹכִי הָרָה וַתֹּאמֶר הַכֶּר נָא לְמִי הַחֹתָמֶת וְהַפְּתִילִים וְהַמַּטֶּה הָאֵלֶּה:
בראשית לח כה

4. לַמְנַצֵּחַ עַל יוֹנַת אִלֶּם רְחֹקִים מִקְדָּשָׁם לְדָוִד מִכְתָּם בְּאָחְזָ אֹתוֹ פְלִשְׁתִּים בְּגַת:
תהלים נו א

5. וַיְשַׁלְּחוּ אֶת כְּתֹנֶת הַפַּסִּים וַיְבִיאוּ אֶל אֲבִיהֶם וַיֹּאמְרוּ זֹאת מָצָאנוּ הָכֶר נָא הַכְּתֹנֶת בִּנְךָ הִוא אִם לֹא:
בראשית לז לב

6. וַיַּכֶּר יְהוּדָה וַיֹּאמֶר צָדְקָה מִמֶּנִּי כִּי עַל כֵּן לֹא נְתַתִּיהָ לְשֵׁלָה בְנִי וְלֹא יָסַף עוֹד לָדַעַת אֹתָהּ:
בראשית לח כו

7. עֲרוַת בִּיהוֹסֵף שָׁמוּ בָּצְאתוֹ עַל אֶרֶץ מִצְרָיִם שָׂפָת לֹא יָדַעְתִּי אֶשְׁמָע:
תהלים פא ו

8. אֶת הַדְּבָרִים הָאֵלֶּה דִּבֶּר יְ אֶל כָּל קְהַלְכֶם בְּהָר מִתּוֹךְ הָאֵשׁ הֶעָנָן וְהָעֲרָפֶל קוֹל גָּדוֹל וְלֹא יָסָף וַיִּכְתְּבֵם עַל שְׁנֵי לֻחֹת אֲבָנִים וַיִּתְּנֵם אֵלָי:
דברים ה יח

9. וְכַאֲבְשָׁלוֹם לֹא הָיָה אִישׁ יָפֶה בְּכָל יִשְׂרָאֵל לְהִתְהַלֵּל מִאֹד מִכַּף רַגְלוֹ וְעַד קָדְקֳדוֹ לֹא הָיָה בּוֹ מוּם:
שמואל ב יד כה

10. וַיִּקְרָא אַבְשָׁלוֹם לִפְנֵי עַבְדֵי דָוִד וְאַבְשָׁלוֹם רֹכֵב עַל הַפֶּרֶד וַיָּבֹא הַפֶּרֶד תַּחַת שׂוֹבֶךְ הָאֵלָה הַגְּדוֹלָה וַיֶּחֱזַק רֹאשׁוֹ בָּאֵלָה וַיִּתֵּן בֵּין הַשָּׁמַיִם וּבֵין הָאָרֶץ וְהַפֶּרֶד אֲשֶׁר תַּחְתָּיו עָבָר:
שמואל ב יח ט

11. וַיִּרְגַּז הַמֶּלֶךְ וַיַּעַל עַל עֲלִיַּת הַשָּׁעַר וַיֵּבְךְּ וְכֹה אָמַר בְּלֶכְתּוֹ בְנִי אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי אַבְשָׁלוֹם מִי יִתֵּן מוֹתִי אֲנִי תַחְתֶּיךָ אַבְשָׁלוֹם בְּנִי בְנִי:
שמואל ב יט א

12. וְאַבְשָׁלֹם לָקַח וַיַּצֶּב לוֹ בְּחַיָּיו אֶת מַצֶּבֶת אֲשֶׁר בְּעֵמֶק הַמֶּלֶךְ כִּי אָמַר אֵין לִי בֵּן בַּעֲבוּר הַזְכִּיר שְׁמִי וַיִּקְרָא לַמַּצֵּבָת עַל שְׁמוֹ וַיִּקָּרֵא לָהּ יַד אַבְשָׁלוֹם עַד הַיּוֹם הַזֶּה:
שמואל ב יח יח

תוספות שאנץ

וכי משלי אכלתם הודו ושבחו וברכו למי שאמר והיה העולם. יש במדרש שלא רצו לברך ברצונם עד שאמר להם אברהם פרעו מה שאכלתם ושתיתם והיה אומר להם שהוא עולה למנין גדול כי היו במדבר והיה טורח גדול להביא שם המאכל והמשתה וכשראו כך כי היה רוצה אברהם שיפרעו הכל אז ברכו הקב"ה שלא ברצונם על מנת שלא יפרעו שום דבר: שכסתה פניה בבית חמיה אע"פ שהיה בלבו שהיא תמר טעה בכך לומר אחרת היא שהרי תמר צנועה היתה. ו) ל"א שכיסתה פניה בבית חמיה לא ראה אותה כל הימים שגדלה בביתו לפי לא הכירה: יצאו כבושין דברים עלומים שנגזרו מלפני שיצאו מזו מלכים ואי אפשר לצאת אלא מיהודה כדכתיב גור אריה יהודה כבושין דברי סתר ל"ה.

ו) עי' נהגמות הס"ח דגם בגמ"י ל"ל ג' הפירושים.

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר ר' לוי: (ב) שם כך בגדולתו הקטין עצמו אצל מי שגדול ממנו ללמוד תורה ויצ"ל שלמה: (ג) שם יהודה שקדש ש"ש. נ"ב ע"ל פ' אלו נאמרין דף ל"ג ע"ב: (ד) שם הגדולה ריחזק ואמר כאלה ויתן: (ה) שם ואמרי ראה ראה גיהנם שנקע מתמתיו: (ו) שם ואמרי דזמני ניי למה: (ז) רש"י ד"ה שכסתה וכו' לף הכיר בה ל"א שכסתה פניה בבית חמיה וה"ק אע"פ שהיה שהיא תמר טועה היה בכך לומר אחרת היא שהרי תמר צנועה היא בפרהסיא: (ח) ד"ה נלוד מכסף: (ט) ד"ה שלקח מקח רע וכו' לקח לו את השררה הזמת מחיו:

גליון הש"ס

גמ' בהכר בשרוהו. כעין זה לקמן דף יג ע"ב: שם יוסף שקדש ש"ש. לקמן דף לו ע"ב: רש"י ד"ה מקץ ימים כו' אחת ל"ב חדש. גזר דף ד ע"ב:

מוסף רש"י

שהקריא אברהם אבינו לשמו של הקב"ה. על ידי אותו לשון נקרא שמו של הקב"ה אלוה לכל העולם (בראשית כא לג). שכסתה פניה בבית חמיה. לפיכך לף הכירה עכשיו, שלף בביתו לף ראה פניה מימיה מכירה (תוליה ג). כשהיתה בבית חמיה היתה נוערה לפיכך לף מצנה (בראשית לח טו). אמרו ואמציה. אמרו מלך יהודה (שם). מנלן מתמר. אע"פ שהיו מוציאין אותה לשריפה לא אמרה להם לבייש את חמיה, אלא שלחה לו למי אלה לו ולמי יהודה הדבר אלא אם כן יגלה הוא ולא לף יגלה (בראשית לח כה). נשלמה (בתובות סז: וב"מ נט.). בראשית לח כה). ואילו המיתנים של יהודה הם ולו אני הרה, אלא נאות אמר אלה לו אתכה לו אתכה הרה, לף יהודה ולא שלמה לו אתכה הרה ולא יגלה מלכים (בתובות סג.). בנים שקדש ש"ש יוסף בסתר. שנתיחד עם העניות ונעמיד על עלמו יכנס לת יהודה שקדש ש"ש בפרהסיא. על היס

(ג) מגילה יג., ב) ב"מ נט. כתובות סג: ברכות מג.: ג) ברכות ט. סנהדרין מג.: פט:, ד) [נקמן לו:], ה) [סנהדרין יח.], ו) [סנהדרין קג:], ז) סמכה וכו' מלח ליתא נסמ"ג, ח) [מ"ב יד], ט) [עיין לעמוד הבא],

Gemara Sotah 10b [2]

"And she (Tamar) sent to her father in law first, (saying,) 'To the man who these belong I am pregnant from' (signifying that it was Yehuda himself who had impregnated her)." Why didn't she just say it straight out (instead of waiting for Yehuda to admit it)? Rav Zutra the son of Tuvia says in the name of Rav – and some say it was Rav Chana the son of Biznah in the name of Rav Shimon Chasida, and others say it was Rav Yochanon in the name of Rav Shimon the son of Yochai – it is better for a person to throw himself into the furnace (which was about to happen to Tamar) than to whiten someone's face (from embarrassment) in public. We learn this from Tamar.

Tosfos, ibid. ("Noach") [3]

It is better for a person to throw himself into the furnace... – As it says in the chapter of Hazahav in Bava Metziah: Three people go down to purgatory and don't come up, and one of them is someone who embarrasses someone else in public. It also says it's better to have intercourse with a woman who is married by doubt than embarrass someone else in public. This we learn from king David. It seems the reason we don't include embarrassing someone in public with the three things a person must give up their lives for (idol worship, illicit relationships, and murder) is because the sin of embarrassing someone else in public isn't written explicitly in the Torah, whereas the other 3 are.

Shaarei Teshuva: Gate 3, 139-141 [4]

אָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בבא מציעא נ"ט א'.): לְעוֹלָם יַפִּיל אָדָם עַצְמוֹ לְכִבְשַׁן הָאֵשׁ וְלֹא יַלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים. וְלֹא אָמְרוּ כֵּן בִּשְׁאָר עֲבֵרוֹת הַחֲמוּרוֹת, אֶכֶן דְּמוּ אֲבַק הָרְצִיחָה אֶל הָרְצִיחָה וּכְמוֹ שֶׁאָמְרוּ, כִּי יֵהָרֵג וְאַל יִרְצַח. (סנהדרין עד.) וְדוֹמֶה לָזֶה אָמְרוּ שֶׁיַּפִּיל עַצְמוֹ לְכִבְשַׁן הָאֵשׁ וְלֹא יַלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים. וְלָמְדוּ זֶה (שם) מֵעִנְיַן תָּמָר, שֶׁנֶּאֱמַר (בראשית לח, כה): "הִיא מוּצֵאת וְהִיא שָׁלְחָה אֶל-חָמִיהָ", הִנֵּה כִּי אַף עַל פִּי שֶׁהוֹצִיאוּהָ לִשָּׂרֵף, לֹא גִּלְתָה כִּי הָיְתָה הָרָה מִיהוּדָה שֶׁלֹּא לְהַלְבִּין פָּנָיו.

קמ. וְעוֹד אָמְרוּ, (ב"מ נח:) כָּל הַיּוֹרְדִים לְגֵיהִנֹּם עוֹלִים, חוּץ מִשְּׁלֹשָׁה שֶׁיּוֹרְדִים וְאֵינָם עוֹלִים: הַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים, וְהַמְכַנֶּה שֵׁם לַחֲבֵרוֹ, וְהַבָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ. הִנֵּה כִּי דְּמוּ הַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים וְהַמְכַנֶּה שֵׁם לַחֲבֵרוֹ בְּשַׁוְּם הוּא מַלְבִּין פָּנָיו אֶל הַבָּא עַל אֵשֶׁת אִישׁ, שֶׁהוּא מִן הָעֲבֵרוֹת שֶׁיֵּהָרֵג עֲלֵיהֶן וְאַל יַעֲבֹר.

קמא. וְעוֹד אָמְרוּ: (ב"מ נ"ט ע"א): הַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ בָּרַבִּים אֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא. וּמַה שֶּׁלֹּא אָמְרוּ כֵּן עַל הָרוֹצֵחַ שֶׁאֵין לוֹ חֵלֶק לָעוֹלָם הַבָּא, כִּי הַמַּלְבִּין פְּנֵי חֲבֵרוֹ אֵינֶנּוּ מַכִּיר גֹּדֶל חֶטְאוֹ, וְאֵין נַפְשׁוֹ מָרָה לוֹ עַל עֲוֹנוֹ כְּמוֹ הָרוֹצֵחַ, עַל כֵּן הוּא רָחוֹק מִן הַתְּשׁוּבָה.

Our great Sages of blessed memory said: *A person should always drop himself into a boiling hot furnace rather than embarrass another person in public.* They did not say this by another other of the major transgressions. However, the Sages compared the "dust" of murder (public embarrassment) to murder itself, which has the law of giving up your life (when told to murder someone or be killed) instead of murdering another Jew. So, in a similar vain, the Sages said to have yourself thrown in a boiling furnace rather than embarrass someone else in public. We learn this from Tamar who was ready to be thrown in the furnace rather than publicly embarrass her father in law Yehuda and say that he was the one who impregnated her.

Also the Gemara tells us that three people go down to purgatory without being taken out; someone who embarrasses someone else in public, someone who gives a derogatory nickname to his friend, and someone who has intercourse with a married woman. It's clear that the Gemara is comparing one who embarrasses in public to having intercourse with a married woman, which is one of the transgressions that one must give up his life for (rather than transgress).

Furthermore, it says one who embarrasses another in public has no portion in the World to Come. (If embarrassing is tantamount to murder,) why doesn't the Gemara say the same thing for someone who murders? The reason is because when one embarrasses another person, he doesn't realize how horrible of a sin he has just done, and he doesn't feel bitter at all for his horrible action (which is not so by a murderer who recognizes the severity of what he did). This makes him far from proper repentance (which is why he can't get out of purgatory).

Chashukei Chemed: Yoma 85b [5]

QUESTION: There was a certain student who embarrassed a friend of his horribly in front of all of his friends. After they finished learning in Yeshiva, each one went their separate ways, building homes in different cities. All of the sudden tons of hardships befell the one who embarrassed his friend years back. When he started introspecting (to see why G-d is doing this to him) he remembered what he had to his friend in yeshiva. He traveled to him to ask for forgiveness. His friend answered him that back in yeshiva, he had embarrassed him in front of a big crowd. He said he wouldn't forgive him until he gathers all the people who were there at the time and asks for forgiveness in front of them. He wanted to know is he obligated to go to such lengths to ask for forgiveness, and does he have to spend the money it costs to do all this?

ANSWER: I heard that the author of the Igros Moshe (Rav Moshe Feinstein *zt"l*) was asked this question. His answer was that he should spend money in order to appease the one he embarrassed. Think about it: If this same person would have ran over a child *cv"s* and they would bring him in front of the judge for trial, would he not spend money in order to save himself from prison? It is clear that he would spend a huge amount of money to free himself from the anger of a human judge. (This is even more so in this case) after the fact that

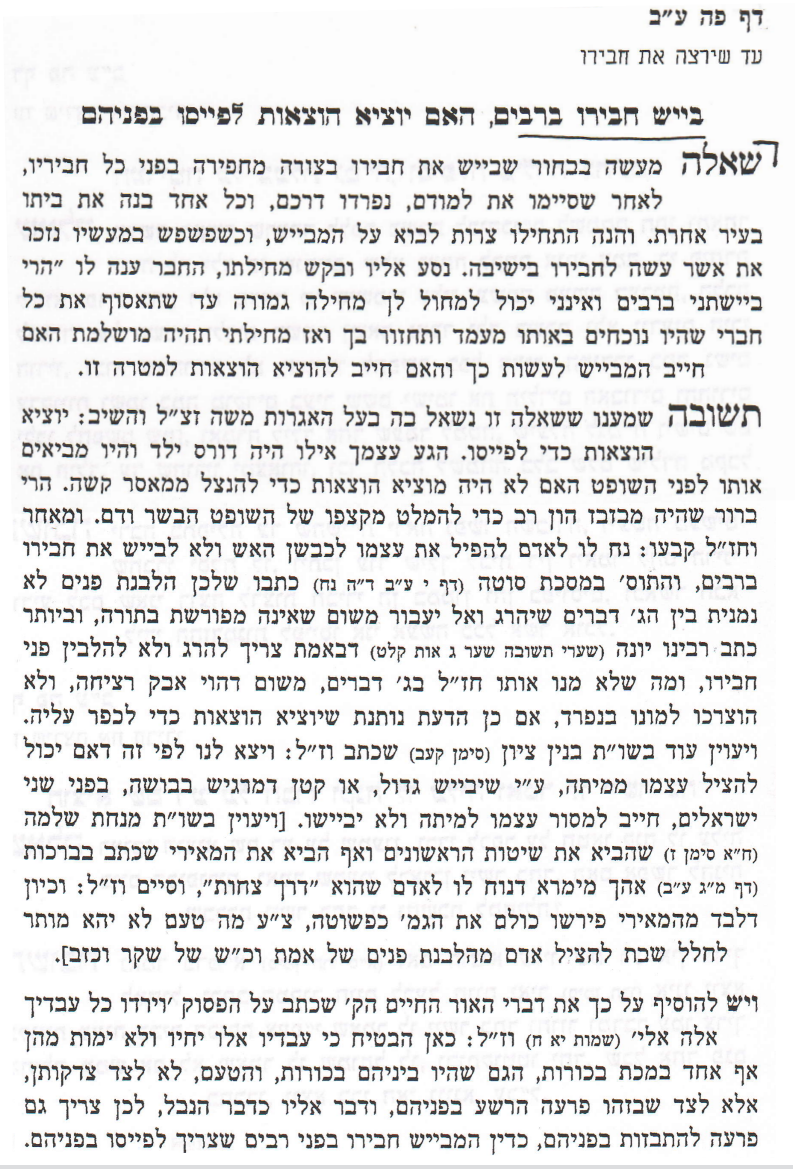

דף פה ע"ב

עד שירצה את חבירו

בייש חבירו ברבים, האם יוציא הוצאות לפייסו בפניהם

שאלה מעשה בבחור שבייש את חבירו בצורה מחפירה בפני כל חביריו, לאחר שסיימו את למודם, נפרדו דרכם, וכל אחד בנה את ביתו בעיר אחרת. והנה התחילו צרות לבוא על המבייש, וכשפשפש במעשיו נזכר את אשר עשה לחבירו בישיבה. נסע אליו ובקש מחילתו, החבר ענה לו "הרי ביישתני ברבים ואינני יכול למחול לך מחילה גמורה עד שתאסוף את כל חברי שהיו נוכחים באותו מעמד ותחזור בך ואז מחילתי תהיה מושלמת האם חייב המבייש לעשות כך והאם חייב להוציא הוצאות למטרה זו.

תשובה שמענו ששאלה זו נשאל כה בעל האגרות משה זצ"ל והשיב: יוציא הוצאות כדי לפייסו. הגע עצמך אילו היה דורס ילד והיו מביאים אותו לפני השופט האם לא היה מוציא הוצאות כדי להנצל ממאסר קשה. הרי ברור שהיה מבזבז הון רב כדי להמלט מקצפו של השופט הבשר ודם. ומאחר וחז"ל קבעו: נח לו לאדם להפיל את עצמו לכבשן האש ולא לבייש את חבירו ברבים, והתוס' במסכת סוטה (דף י ע"ב ד"ה נח) כתבו שלכן הלבנת פנים לא נמנית בין הג' דברים שיהרג ואל יעבור משום שאינה מפורשת בתורה, וביותר כתב רבינו יונה (שערי תשובה שער ג אות קלט) דבאמת צריך להרג ולא להלבין פני חבירו, ומה שלא מנו אותו חז"ל בג' דברים, משום דהוי אבק רציחה, ולא הוצרכו למונו בנפרד, אם כן הדעת נותנת שיוציא הוצאות כדי לכפר עליה. ויעוין עוד בשו"ת בנין ציון (סימן קעב) שכתב וז"ל: ויצא לנו לפי זה דאם יכול להציל עצמו ממיתה, ע"י שיבייש גדול, או קטן דמרגיש בבושה, בפני שני ישראלים, חייב למסור עצמו למיתה ולא יביישו. [ויעוין בשו"ת מנחת שלמה (ח"א סימן ז) שהביא את שיטות הראשונים ואף הביא את המאירי שכתב בברכות (דף מ"ג ע"ב) אהך מימרא דנוח לו לאדם שהוא "דרך צחות", וסיים וז"ל: וכיון דלבד מהמאירי פירשו כולם את הגמ' כפשוטה, צ"ע מה טעם לא יהא מותר לחלל שבת להציל אדם מהלבנת פנים של אמת וכ"ש של שקר וכזב].

ויש להוסיף על כך את דברי האור החיים הק' שכתב על הפסוק 'וירדו כל עבדיך אלה אלי' (שמות יא ח) וז"ל: כאן הבטיח כי עבדיו אלו יחיו ולא ימות מהן אף אחד במכת בכורות, הגם שהיו ביניהם בכורות, והטעם, לא לצד צדקותן, אלא לצד שבזהו פרעה הרשע בפניהם, ודבר אליו כדבר הנבל, לכן צריך גם פרעה להתבזות בפניהם, כדין המבייש חבירו בפני רבים שצריך לפייסו בפניהם.

the Rabbis of blessed memory told us: *It's better to drop yourself into a burning hot furnace rather than embarrass your friend in public.* On that, Tosfos himself says in Sotah that embarrassing in public isn't counted as one of the three sins to give up your life for because its not explicit in the Torah (although you must give up your life for it). Furthermore, Rabbeinu Yonah says truthfully one must get himself killed in order not to embarrass his friend in public. The only reason it wasn't mentioned in the list of the three sins to give up your life for is because it's the "dust" of murder, and need not be given its own category. If so, it's logical that one must spend money in order to atone for this sin.

You should also look at the Tshuvos Binyon Tzion who writes *"it comes out from this that if a person can save himself from death by embarrassing an adult (or minor who understands embarrassment) in front of two Jews, he is obligated to give up his life and not embarrass him."* Look further in the Tshuvos Minchas Shlomo that brings different authorities in the early commentaries and the Me'iri in Brachos....

There is what to add on this from the words of the holy Ohr HaChaim, who writes on the passage *"and all of your/these servants went down to me...."* He writes: "Over here, Pharaoh was promised that these servants, not even on of them would die in the Plague of the Firstborn. The reason was not because they were righteous; rather it was a punishment for Pharaoh who embarrassed the Jews in front of them, and spoke to them like disgusting nothings. Therefore, Pharaoh – as punishment – needed to be embarrassed in front of them, like the rule that someone who embarrasses another in public is required to appease him in public.

CONCLUSION

DISCLAIMER:

The views and opinions presented in this sourcesheet should not be taken as *halachah l'maaseh*.
Before applying these halachos to real-life situations, one must consult with a competent halachic authority.